

ПОРТФЕЛЬ ДИПКУР'ЕРА

Потяг мчав у напрямкові радянського кордону. У вагоні, що в ньому їхали співробітники чужоземних місій, усі спали спокійним сном. І раптом, серед глукої ночі, знялася тривога. Постріли. Грохот від падіння тіла. Гамір. Стогони. А на ранок радіо всесвітнє розповіло, як наймані вбивці вдерлися серед ночі до купе радянських дипкур'єрів, як загинув Теодор Нетте та як важко поранений Махмасталь усе-ж не віддав бандитам портфеля з дипломатичною кореспонденцією.

Цей трагічний епізод, нещодавно вписаний до історії революції й партії, і втворив сюжет нової картини ВУФКУ, що її допіру закінчив ставити режисер Довженко.

Своїм змістом та засобами побудови сюжету—типовий авантурний фільм. Політичний детектив, як визначив його сам автор постановки.

— Звідси й хиби картини—хиби, що загалом властиві авантурному жанрові, коли його подати в чистім вигляді.

Надто багато зовнішньої дії—гонитва, бійки, постріли, вбивства. За подіями не видно людей. Діють схематичні фігури: шпигуни, комуністи-дипкур'єри то-що. Характер та тип замінено стандартом.

Режисер Довженко використав усі засоби, щоб уникнути дешевих штампів голої авантури. І йому в значній мірі пощастило що до цього.

Про якусь там подію, що з себе являє нагромодження злочинів, загадок та майстерності поліцейного розшуку, цілком по різному оповідають талановитий Стівенсон та безграмотний автор бульварної детективщини. „Портфель дипкур'єра“, через старанність роботи режисерської, операторської та акторської, здобуває собі місце серед творів справжнього художнього стилю, мимомовно дубочності та неглибокості сюжету. Наведемо приклад.

Після того, як притиснуті до стінки матроси підкидають шпигунам портфеля, повиймавши заздалегідь звіздам пакети, вночі на чердаковій відбувається такий епізод. Матрос підходить до шпигуна—прохає прикурити. Крізь темряву наблизилася двічі обличчів. Допитливий погляд—один на одного. Сцена прикурювання тягнеться остільки довго, що глядач, якого підготував умілий монтаж (сцену показано з різних місць), починає сподіватися на трагічну розвязку. І раптом запитання:—А портфель у вас?—У відповідь—штучна байдужість на обличчі шпигуна (актора Загорського). За спиною курців ритмічно коливаються реї. Розвязка надходить несподівано: матрос швидким рухом кидає шпигуна за борт.

По-за цікавою режисерською розробкою окремих сцен та ситуацій та композиційною яскравістю окремих кадрів (почувається, що Довженко до кіно прийшов від малюнка та фарби),—треба ще відзначити в картині старанну й місцями дуже ефектну фотографію. Нічні кадри оператор Козловський зфотографував чудово.

У головних ролях картини—Мінін (нач. поліції), Загорський (шпигун), Пензо (балерина), Клименко та Шиннов (дипкур'єри).

Ніл

